

Sygn. akt III AUa 2047/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska
Sędziowie:	SSA Daria Stanek SSA Grażyna Czyżak (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2017 r. w Gdańsku

sprawy R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji R. J.

od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 października 2016 r., sygn. akt IV U 418/16

oddala apelację.

SSA Grażyna Czyżak SSA Alicja Podlewska SSA Daria Stanek

Sygn. akt III AUa 2047/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 maja 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał R. J. emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego od 13 marca 2015r.

Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Podstawa wyliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed obliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia

podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień osiągnięcia wieku emerytalnego.

Kwota zaewidencjonowanych składek na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 371717,72 zł. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 805919,06 zł. Suma kwot pobranych emerytur wynosi 16842,30 zł. Średnie dalsze trwanie życia wynosi 208,50 m-cy. Kwota emerytury wynosi 5567,36 zł. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami art. 26 ustawy emerytalnej, tj. następująco: $[(371717,72 + 805919,06) - 16842,30] / 208,50 = 5567,36$.

Emerytura ustalona niniejszą decyzją została zawieszona jako świadczenie mniej korzystne, a Zakład podjął wypłatę świadczenia korzystniejszego o symboli ENS w kwocie 5665,85 zł. Jednocześnie odmówiono przyznania emerytury z rekompensatą, z uwagi na fakt, że rekompensata nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do emerytury na podstawie art. 46 w zw. z art. 29, art. 32 i 33 lub art. 39, art. 50, art. 50a lub 50 e albo art. 184 ustawy emerytalnej.

Powyższą decyzję zaskarżył R. J., nie zgadzając się ze sposobem obliczenia emerytury i odmową przyznania rekompensaty z ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczony wnosil o rozpatrzenie jego sprawy z uwzględnieniem całego procesu przyznawania świadczenia i dopuszczenia akt przyznania świadczenia rehabilitacyjnego w grudniu 2013r.

Z uzasadnienia odwołania ubezpieczonego wynika, że czuje się on pokrzywdzony przez ZUS, albowiem pozbawiono go emerytury pomostowej i rekompensaty z ustawy o emeryturach pomostowych, nie uzyskał zysków związanych z ewentualnym przystąpieniem do OFE – dziedziczenia składek i wyższej emerytury, utracił zdrowie gdyż pracował 37 lat w warunkach szkodliwych a nadto został pozbawiony dodatku w wysokości 15% z ustawy z 1982r.

Ubezpieczony wywodził, że gdy rozwiązał stosunek pracy wystąpił z dniem 22 grudnia 2014 r. do ZUS o emeryturę, spełniał przesłanki wymienione w art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej. Zakład przyznał mu emeryturę według art. 26 począwszy od 1 grudnia 2014r., mimo że do 14 grudnia 2014r. miał przyznane prawo do świadczenia rehabilitacyjnego. W związku z powyższym ubezpieczony stwierdził, że nabył także prawo do renty do osiągnięcia wieku emerytalnego czyli do 12 marca 2015r. W związku z tym nastąpił po jego stronie zbieg praw do kilku świadczeń, w tym też do renty, a ubezpieczony wybrał świadczenie wyższe, czyli emeryturę zamiast renty. Z wywodów ubezpieczonego wynika dalej, że w jego przypadku można mówić o wieku emerytalnym wynoszącym 60 lat, 65 lat, 65 lat i 4 m-ce oraz 65 lat i 7 m-cy. Ubezpieczony nie ubiegał się wcześniej o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szkodliwych gdyż ustawa nakazywała rozwiązanie stosunku pracy. Ubezpieczony mógłby to uczynić i skorzystać z odprawy jaką wypłacał pracodawca w związku z odejściem na wcześniejszą emeryturę, ale gdyby ZUS wydał decyzję w ciągu 1 m-ca. Tak się jednak nie stało, w związku z czym ubezpieczony jest stratny finansowo. Ubezpieczony dalej powołał się na przesłanki jakie towarzyszyły przyjęciu przez ustawodawcę ustawy o emeryturach pomostowych. Wskazał w związku z tym, że także poniósł straty finansowe albowiem nie otrzymał ani emerytury pomostowej ani rekompensaty. Generalnie R. J. skonstruował, że ZUS nie respektuje zasady praw nabytych potwierdzonej przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 7 maja 2014r.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. podtrzymał całkowicie zaskarżoną decyzję i wniósł o oddalenie odwołania. Zakład wskazał w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie, że zaskarżoną decyzją przyznano ubezpieczonemu emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego począwszy od daty od 13 marca 2015r. nastąpiło to dopiero po zakończeniu postępowania w sprawie o emeryturę wcześniejszą. Organ wydał decyzję w tym przedmiocie w dniu 26 lutego 2015r., która to została zaskarżona przez ubezpieczonego łącznie z decyzją o ustaleniu kapitału początkowego. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym za sygnaturą IV U 247/15. Wyrokiem z 1 czerwca 2015r. Sąd Okręgowy we Włocławku oddalił odwołania, a apelacja ubezpieczonego została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 5 lipca 2016r. (sygn. akt III AUa 1500/15). Wysokość emerytury została ustalona zgodnie z art. 183 ustawy - wariant mniej korzystny, zgodnie z art. 26 - wariant korzystniejszy. Jednocześnie organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych jako

dotatku do kapitału początkowego, albowiem wnioskodawca otrzymał emeryturę wcześniejszą z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z dnia 4 października 2016r. Sąd Okręgowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

R. J. urodził się (...) W dniu 26 października 2010r. R. J. wystąpił z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z dnia 28 października 2010r. odmówiono mu świadczenia albowiem pozostawał nadal w zatrudnieniu. Ubezpieczony nie zaskarżył tej decyzji.

W dniu 22 grudnia 2014 r. R. J. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kolejny wniosek, domagając się emerytury wraz z rekompensatą. Do wniosku dołączył informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych oraz świadectwo pracy z dnia 17 grudnia 2014r.

Wnioskodawca nie przystąpił do OFE. Na dzień 1 stycznia 1999r. legitymował się okresami składkowymi i nieskładkowymi w wymiarze przekraczającym 25 lat oraz stażem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity z dnia 15 października 2013 roku, Dz.U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna), w wymiarze przekraczającym 15 lat.

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 13 lutego 2015 roku przeliczono R. J., na podstawie art. 185 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalony na dzień 01.01.1999r. kapitał początkowy. Przeliczenia dokonano poprzez doliczenie do udowodnionych okresów składkowych okresu różnicy pomiędzy powszechnym wiekiem emerytalnym wnioskodawcy a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Dodany okres wyniósł 4 miesiące. Okres ten doliczono do ustalonego wcześniej okresu składkowego, który wyniósł 345 miesięcy. Po doliczeniu okres składkowy wyniósł 349 miesięcy. Kapitał początkowy po przeliczeniu wyniósł 255.234.98 zł.

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 26 lutego 2015 roku przyznano R. J., na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, emeryturę od 1 grudnia 2014r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, w którym też nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy przez ubezpieczonego. Świadczenie emerytalne wyliczono w dwóch wariantach (zgodnie z art. 183 ustawy - wariant mniej korzystny, zgodnie z art. 26 - wariant korzystniejszy). Według wariantu mieszanego świadczenie emerytalne wnioskodawcy wyniosło 5.369,97 zł. Według wariantu z art. 26 ustawy emerytalnej świadczenie emerytalne wyniosło na dzień przyznania świadczenia 5.614,10 zł. Do wyliczenia uwzględniono: składki zaewidencjonowane na koncie wnioskodawcy z uwzględnieniem waloryzacji: 368.544,28 zł; kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 813.224,16 zł. Średnie dalsze trwanie życia wyniosło 210,50 miesięcy. Emerytura po waloryzacji od 1.03.2015 r. wyniosła 5.652,28 zł brutto. Jednocześnie organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych jako dodatku do kapitału początkowego, albowiem wnioskodawca otrzymał emeryturę na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Od decyzji z 13 lutego 2015r. i 26 lutego 2015r. R. J. odwołał się do Sądu Okręgowego we Włocławku. Sprawy rozpoznano łącznie pod wspólną sygnaturą IV U 247/15. Wyrokiem z 1 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy we Włocławku oddalił odwołania, a apelacja ubezpieczonego została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 5 lipca 2016r. (sygn. akt III AUa 1500/15).

W dniu 27 marca 2015r. R. J. złożył kolejny wniosek o emeryturę z rekompensatą. Rozpoznając wniosek zaskarżoną decyzją z dnia 9 maja 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał R. J. emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego od 13 marca 2015r.

Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Podstawa wyliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed obliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień osiągnięcia wieku emerytalnego.

Kwota zaewidencjonowanych składek na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 371717,72 zł; Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 805919,06 zł; suma kwot pobranych emerytur wynosi 16842,30 zł; Średnie dalsze trwanie życia wynosi 208,50 m-cy; Kwota emerytury wynosi 5567,36 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami art. 26 ustawy emerytalnej, tj. następująco: $[(371717,72 + 805919,06) - 16842,30] / 208,50 = 5567,36$.

Emerytura ustalona niniejszą decyzją została zawieszona jako świadczenie mniej korzystne, a Zakład podjął wypłatę świadczenia korzystniejszego o symboli ENS w kwocie 5665,85 zł.

Jednocześnie odmówiono przyznania emerytury z rekompensatą, z uwagi na fakt, że rekompensata nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do emerytury na podstawie art. 46 w zw. z art. 29, art. 32 i 33 lub art. 39, art. 50, art. 50a lub 50 e albo art. 184 ustawy emerytalnej.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia odwołania pozostawał praktycznie poza sporem. Toteż ustalono go na podstawie dokumentów w aktach ubezpieczeniowych R. J. z uwzględnieniem prawomocnego wyroku SO we Włocławku w sprawie IV U 247/15. Zdaniem Sądu I instancji, tak ustalony stan faktyczny jest wystarczający dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przedmiotem rozpoznania w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego jest zaskarżona decyzja. Sąd pracy i ubezpieczeń społecznych nie tyle rozstrzyga o zasadności odwołania co o zasadności zaskarżonej decyzji. W tym zakresie zaskarżona decyzja odpowiada prawu. Została ona wydana w związku z wnioskiem R. J. o emeryturę z rekompensatą z dnia 27 marca 2015r. Organ rentowy prawidłowo przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego w myśl art. 24 ust. 1b pkt 3 ustawy emerytalnej. Sposób obliczenia jest prawidłowy. Zresztą ubezpieczony go nie zakwestionował, podważając jedynie podstawę prawną zaskarżonej decyzji jak i brak podstaw do odmowy rekompensaty, o jakiej mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych. Co do rekompensaty to stanowisko organu jest prawidłowe. Z mocy art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Jak dalej stanowi ust. 2 tegoż przepisu, rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W ocenie Sądu, jeśli chodzi o wyłączenie prawa do rekompensaty, ustawodawca miał na myśli nabycie przez ubezpieczonego prawa do emerytury w obniżonym (niższym niż powszechny wiek emerytalny dla mężczyzn i kobiet) wieku z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze. To znaczy zapis art. 21 ust 2 ustawy o emeryturach pomostowych dotyczy sytuacji, w której osoba ubezpieczona, która wykonywała pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze uzyskała świadczenie emerytalne związane z wykonywaniem takiej pracy w wymiarze przynajmniej 15 lat, a więc emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym oraz o emeryturę pomostową. Wówczas istotnie to rozwiązanie ustawowe ma racjonalny, logiczny sens i uzasadnienie. Już z samej treści ustawy wprost można wysnuć powyższy wniosek. Mianowicie w art. 2 ustawy o emeryturach pomostowych ustawodawca zawarł tzw. słownik wyrażeń użytych w ustawie. Zgodnie z pkt 5 tego słownika określenie „rekompensata” oznacza odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, dla osób które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Z kolei zgodnie ze Słownikiem języka polskiego PWN słowo „rekompensata” oznacza po 1) zrównoważenie lub wyrównanie braku, niedoboru lub ujemnego charakteru

czegoś, po 2) zlikwidowanie poniesionych przez kogoś strat lub doznanych krzywd, po 3) to, co równoważy braki, straty lub krzywdy. Ustawa o emeryturach pomostowych miała być w swym założeniu alternatywą dla osób, które nie mogły nabyć prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednakowoż są osoby, które mimo spełniania warunków określonych w ustawie emerytalnej z różnych względów takiej emerytury nie nabyły (bo nie złożyły wniosku o świadczenie, chciały nadal pracować). Rekompensata ma więc być dla takich osób odszkodowaniem, wyrównaniem szkody, za okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych czyli o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, która świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu a tym samym szybszego, niż u pozostałych ubezpieczonych, ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Skoro R. J. taką emeryturę uzyskał (co jest bezsporne) w związku z wykonywaniem przez co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) we W. (obecnie (...) SA), prawo do spornej rekompensaty nie może być mu przyznane.

Dalsze zarzuty wyartykułowane przez odwołującego w uzasadnieniu odwołania nie mają żadnego związku z zaskarżoną decyzją. Niemniej należy stwierdzić, że nie są uzasadnione. Ustawowy wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych jak R. J. w dniu (...) wynosi zgodnie z przepisem art. 24 ust 1b pkt 3 ustawy emerytalnej 65 lat i 7 miesięcy. Wiek ten osiągnął ubezpieczony dopiero (...) Słusznie zatem wniosek R. J. z 22 grudnia 2014r. został rozpoznany zgodnie z treścią art. 184 ustawy emerytalnej. Prawdłowo też w następstwie tegoż wniosku ZUS przyznał mu emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Potwierdza powyższe prawomocny wyrok SO we Włocławku z dnia 1 czerwca 2015r. w sprawie IV U 247/15. Rozstrzygnięcie to wiąże strony jak i Sąd w niniejszej sprawie zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 365 § 1 kpc. Jednakowoż zdaje się, że ów wyrok nie do końca usatysfakcjonował samego ubezpieczonego. Jego kolejny wniosek o emeryturę z dnia 27.03.2015r. rozpoznano jako wniosek o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym, co jest prawidłowe. Brak bowiem uzasadnionych przesłanek by ów wniosek rozpoznać w oparciu o inną podstawę prawną. Przekonanie R. J., że w jego przypadku należy mówić o wieku emerytalnym określonym jako 60 lat, 65 lat, 65 lat i 4 m-cy oraz 65 lat i 7 m-cy nie jest prawidłowe. O ile znajduje uzasadnienie prawne stanowisko, że teoretycznie mógł on ubiegać się o emeryturę po osiągnięciu co najmniej 60 roku życia na podstawie art.184 w zw. z art. 32 i po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (obecnie 65 lat i 7 m-cy) w myśl art. 24 ust. 1 b pkt 3 ustawy emerytalnej, to pozostałe już nie. Co do wieku 65 lat to należy wyjaśnić, że był to powszechny wiek emerytalny dla mężczyzn według przepisu art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2012r. (z dniem 1 stycznia 2013r. zmieniono art. 24 ust. 1 na mocy art. 1 pkt 5 lit. a ustawy z 11 maja 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw). Trzeba jednakże wskazać zaraz dla jasności, że w grudniu 2012r. (zmiana przepisu) ubezpieczony nie miał ukończonego 65 roku życia, więc wszelkie ewentualne dywagacje czy spełniałby (w tamtym czasie) przesłanki do nabycia emerytury w powszechnym wieku emerytalnym są bezprzedmiotowe. Niezrozumiałe jest natomiast dla Sądu twierdzenie ubezpieczonego jakoby mógł uzyskać emeryturę po osiągnięciu wieku 65 lat i 4 m-cy. Jest to wiek wskazany w art. 27 ust. 3 pkt 5 ustawy emerytalnej, ale przepis ów nigdy nie znalazłby zastosowania do R. J. albowiem urodził się on po dniu 1 stycznia 1949r. a art. 27 reguluje zasady nabywania emerytury przez osoby urodzone przed 1 stycznia 1949r.

Na marginesie Sąd Okręgowy dodał, że nie dopatrył się naruszenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przepisów prawa w sprawie R. J. w ogólności. Generalną zasadą jest przyznawanie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wniosek. Ustawa z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS przewiduje działanie ZUS z urzędu tylko w jednym przypadku wymienionym w art. 24 a ust. 1, zgodnie z którym emeryturę, o której mowa w art. 24, przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Przekładając tę regułę do niniejszej sprawy trzeba wskazać, że wniosek ubezpieczonego o emeryturę złożony w dniu 22 grudnia 2014r. został rozpoznany decyzją z 26 lutego 2015. Kolejny wniosek ubezpieczonego to wniosek z 27 marca 2015r. rozpoznany zaskarżoną decyzją. Ubezpieczony w uzasadnieniu swego odwołania wskazał ponadto na swój wniosek o emeryturę z 26.10.2010r., rozpoznany odmownie i, jak twierdzi, po upływie miesiąca od jego złożenia. Uchybienie

owego miesięcznego terminu miało, według odwołującego, spowodować dla niego straty materialne, w postaci braku odprawy wypłacanej przez pracodawcę. Jakkolwiek sąd w postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych orzeka w granicach wyznaczonych zaskarżoną decyzją, a ta nie dotyczy wniosku z 2010r., to tylko dla uzupełnienia wyводу można wskazać, że owa odmowna decyzja w pełni znajdowała oparcie w obowiązującym prawie. Mając na względzie, że R. J. rozwiązał stosunek pracy dopiero z dniem 14 grudnia 2014r. z pewnością w 2010r. nie spełniał przesłanek do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, albowiem w tamtym czasie obowiązywał jeszcze wymóg określony w art. 184 ust. 2 w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2013r., czyli aby uzyskać emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze należało, w przypadku pracowników, rozwiązać stosunek pracy. Kolejne straty R. J. wiąże z brakiem prawa do emerytury pomostowej czy rekompensaty, o jakiej mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych i brakiem emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Trzeba jednak wskazać, że od samego ubezpieczonego zależało wystąpienie z wnioskiem o takie świadczenia. Jeśli chodzi o potencjalne zyski z przystąpienia do OFE, to odrębne zagadnienie pozostające przede wszystkim jedynie w sferze domysłów i przypuszczeń, a co więcej w ogóle niezależne od działania czy braku działania ZUS. W tym zakresie ważne jest również to, że w sferze prawa ubezpieczeń społecznych ZUS musi działać ściśle w oparciu o przepisy ustawy. Nie może być tu mowy o jakiegokolwiek dowolności czy uznaniowości czy też o stosowaniu zasad współzycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe rozważania, uznając zaskarżoną decyzję za prawidłową na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji uzasadnianego wyroku. Nie stwierdzono bowiem żadnych podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy.

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca, zaskarżając go w całości i zarzucając

1. Prawidłowość skontrolowania naliczenia emerytury. Sąd nie wyjaśnił, dlaczego został obniżony zwaloryzowany kapitał początkowy dokładnie o kwotę 7304,92 zł, oraz dlaczego odjęto kwotę 16842,30 zł, a także czemu przypisano znak wcześniejszej emerytury ENS zamiast znaku ENP - znak emerytury wieku powszechnego
2. Błędą interpretację art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, oraz kuriozalne tłumaczenie słowa rekompensata.

Powołując się na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę lub uchylenie wyroku.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że w dniu 22 grudnia 2014r. złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą w ZUS we W.. Osoba przyjmująca wniosek zapewniała, że taka emerytura mu przysługuje. Miał wtedy ukończone ponad 65 lat i 4 miesiące. Do 14 grudnia pobierał świadczenie rehabilitacyjne i z tym dniem rozwiązał umowę o pracę wieku 65 lat (...).

Skarżący powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 12 lipca 2012 r. (III AUa 1805/14), iż prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, przy czym jeżeli ubezpieczony pobiera świadczenie rehabilitacyjne lub inne wskazane w tym przepisie, prawo do emerytury powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego świadczenia. Wnioskodawca przepracował prawie 45 lat w zakładach chemicznych z tego prawie 40 lat na stanowiskach zaliczanych do 1 grupy zatrudnienia do 1980 r., a później wymienionych w wykazie A Rozporządzenia z 7 lutego 1983r. Pracował bezpośrednio przy produkcji bądź jako dozór przy produkcji substancji szkodliwych dla zdrowia. Spełnił więc wszystkie przesłanki wynikające z przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS - przepracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych. W ustawie o emeryturach pomostowych prace w chemii przestała być szkodliwą. Spełnił więc przesłanki wymienione art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Spełnił też warunek sformułowany w art. ust.2 ustawy o emeryturach, gdyż nabył prawo do emerytury w systemie zdefiniowanej składki.

Skoro zgodnie z art. 23 ustawy emerytalnej rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej

według formuły zdefiniowanego świadczenia (zob. Marcin Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych). Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty - cytat pochodzi z wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 grudnia 2015 sygn. akt III AUa717/15.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem nie zawiera zarzutów skutkujących uchyleciem bądź zmianą zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem niniejszej sprawy była prawidłowość decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 maja 2016 r. przyznającej wnioskodawcy R. J. emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego oraz ustalającej wysokość tej emerytury. W decyzji tej odmówiono nadto wnioskodawcy prawa do rekompensaty.

W powyższym zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe, obszerne i szczegółowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Stosownie do treści art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 965 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Przepis ust. 2 art. 21 cyt. ustawy stanowi natomiast, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W przedmiotowej sprawie brak było sporu co do tego, że wnioskodawca posiada ponad 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych. Sąd I instancji uznał jednak Zakład Ubezpieczeń Społecznych zasadnie odmówił ubezpieczonemu prawa do rekompensaty, gdyż otrzymał on prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. Sąd Apelacyjny stanowisko to podziela.

Przypomnieć należy, iż zgodnie z treścią art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata w rozumieniu tej ustawy stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w cytowanym przez skarżącego wyroku z dnia 17 grudnia 2015 r. (sygn. III AUa 717/15), iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy emerytalnej rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia (zob. Marcin Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych). Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Apelujący błędnie jednak interpretuje wyrażony wyżej pogląd. Nie oznacza on bowiem, iż skoro przedmiotową decyzją z dnia 9 maja 2016 r. wnioskodawcy przyznano prawo do wcześniejszej emerytury to nie dotyczy go negatywna przesłanka z art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Dla oceny spełnienia przez niego wszystkich przesłanek istotnym bowiem jest to, czy zanim otrzymał on prawo do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, wcześniej pobierał już emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Gdyby natomiast uznać, iż z dniem przyznania prawa do emerytury powszechnej po okresie pobierania emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych możliwe jest ubieganie się o rekompensatę, świadczenie to przysługiwałoby zarówno tym ubezpieczonym, którzy otrzymali wcześniejszą emeryturę jak i tym, którzy świadczenia takiego nie otrzymali, mimo że pracowali 15 lat w warunkach szczególnych. Interpretacja taka niwelowałaby zatem zasadniczy cel rekompensaty, o jakim była już mowa wyżej.

W związku z powyższym, skoro decyzją z dnia 25 lutego 2015 r. przyznano wnioskodawcy prawo do wcześniejszej emerytury, to tym samym zachodzi w jego przypadku negatywna przesłanka z art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem nie może on otrzymać rekompensaty.

Nie są także zasadne zarzuty odnoszące się do błędnego obliczenia wysokości emerytury. Sąd I instancji szczegółowo wyjaśnił, w jaki sposób, zgodnie z dyspozycją art. 26 ustawy emerytalnej, obliczona została wysokość emerytury ustalonej decyzją z dnia 9 maja 2016 r. Nadmienić nadto należy, iż wobec faktu, że wyliczona na tę datę emerytura okazała się niższa od wcześniej przyznanego ubezpieczonemu świadczenia, organ rentowy podjął wypłatę świadczenia korzystniejszego w kwocie 5.665,85 zł.

Uznając zatem rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego za prawidłowe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy.

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSA Alicja Podlewska